

Infektioner efter fravænning

Pia Heiselberg

- ▶ Dyrlæge i 2012
- ▶ HyoVet siden august 2012
  - 7 dyrlæger og 192.000 årssøer
- ▶ Mand og to børn
- ▶ Løb i fritiden

Charlotte M. Salomonsen

- Dyrlæge i 2006
- Ansat på Veterinært Laboratorium, Kjellerup siden 2012
- 28 ansatte, DANAK-akkrediteret og officielt udpeget laboratorium (PRRS og Salmonella)

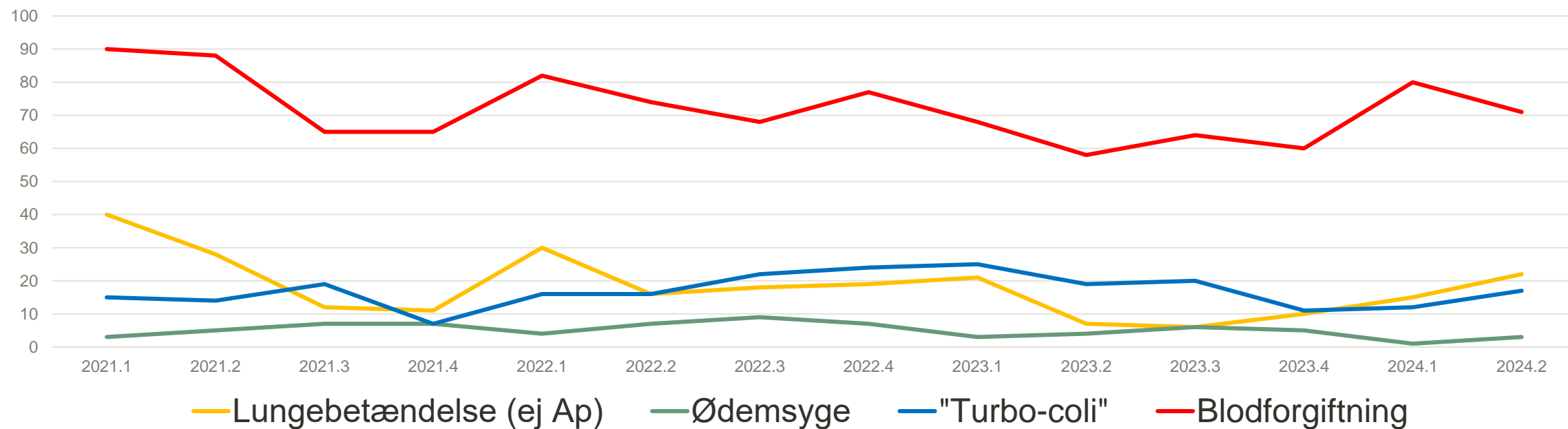
Agenda

- ▶ Infektioner efter fravænning med fokus på blodforgiftning/meningitis/ledbetændelse
- ▶ Autovacciner
  - ▶ Case 1 – Lige ud af landevejen
  - ▶ Case 2 – Ikke så meget lige ud af landevejen
- ▶ Immunitetsstyring inden fravænning
- ▶ Lidt om tarmlidelser/diarré

Indsendelser til Veterinært Laboratorium

Antal diagnoser 2021-aug 2024

Infektioner efter fravænning

- Mikro-organisme: Bakterie/virus/parasitter
- Nogle giver ALTID sygdom - nogle giver sjældent sygdom...
- Nogle giver sygdom, hvis der er andre faktorer til stede:
  - Andre mikro-organismer (virus/bakterier/parasitter)
  - Management (Klima/foder/stress....)

Evne til at fremkalde sygdom

Typebestemmelse:

- Serotypning (fx type 2 eller 9)
- Virulensfaktorer:
srtD, mrp, sly, epf

Strep.
suis,
type 2

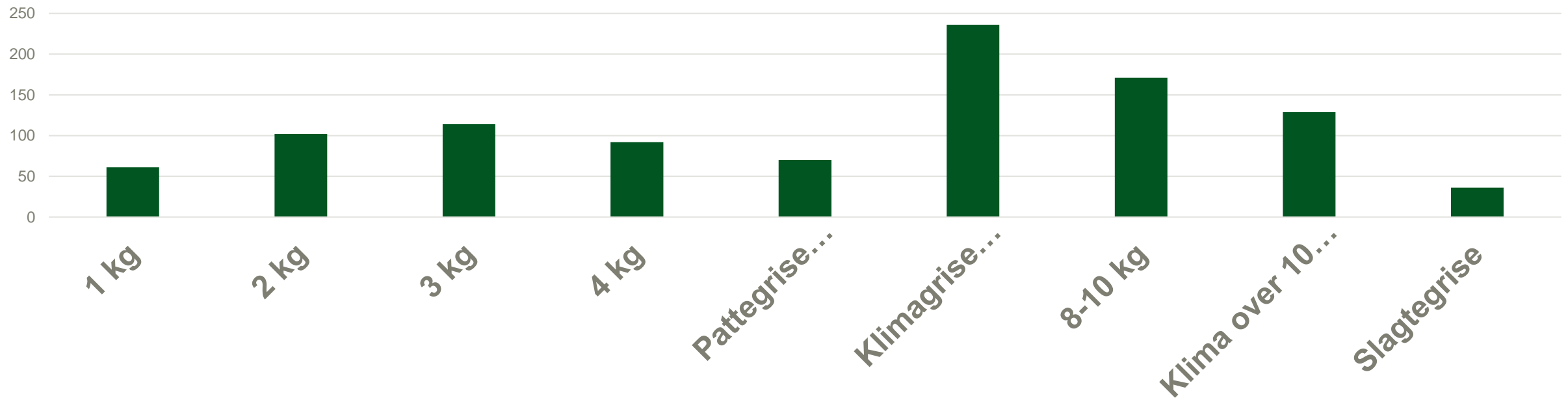
- Hvad har den lavet?
  - Symptomer/sygdom
- Hvor og hvordan er den fundet?
  - I hvilke organer?
  - I forandret væv?
  - Vækst (er der få/mange)?
  - I flere organer?
  - I flere grise?

Sygdomsfremkaldende

Indsendelser med mindst 1 gris med blodforgiftning, 2021-2024

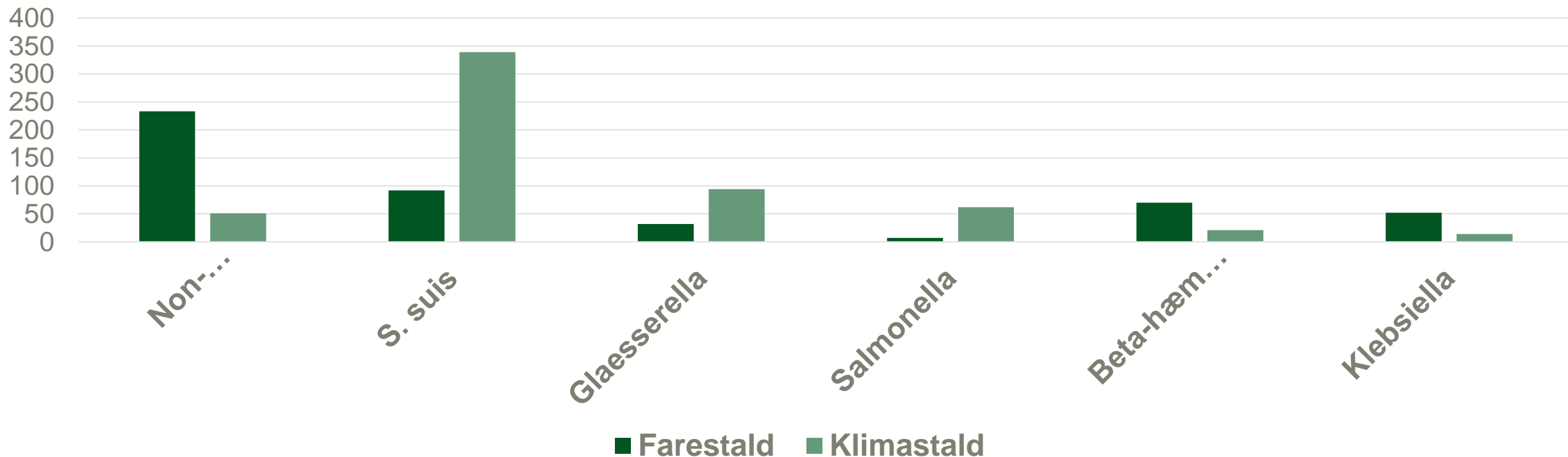
Sager omhandlende blodforgiftning (inkl. ledbetændelse, hjernebetændelse mv.)

Bakterier ved blodforgiftning, 2021-2024

Bakterier påvist ved blodforgiftning, antal sager

Case 1:

Øget dødelighed i ugerne efter fravænning.

Symptomer på hjernebetændelse

Mistanke om streptokokker

Gem isolater til evt. fremstilling af autovaccine

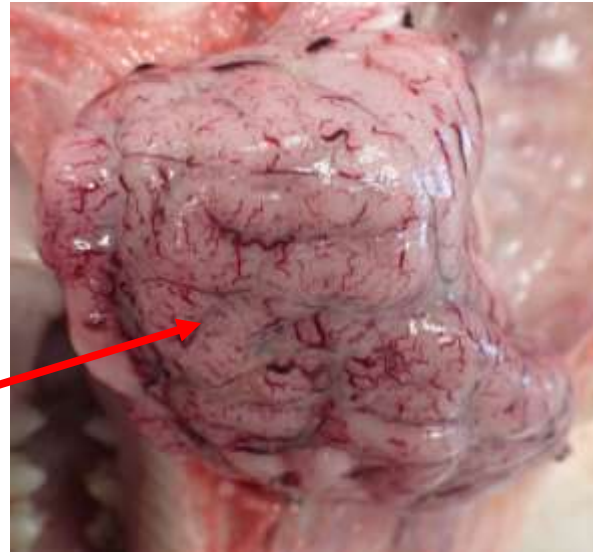
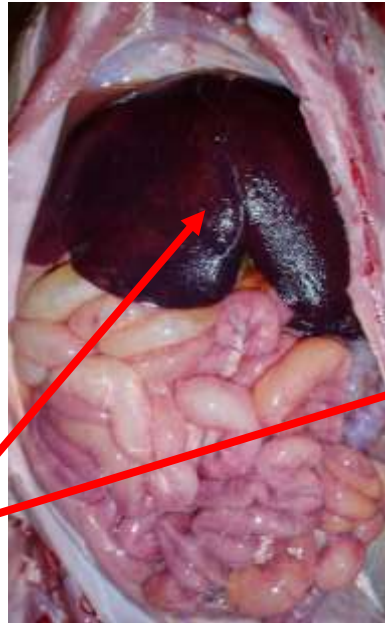
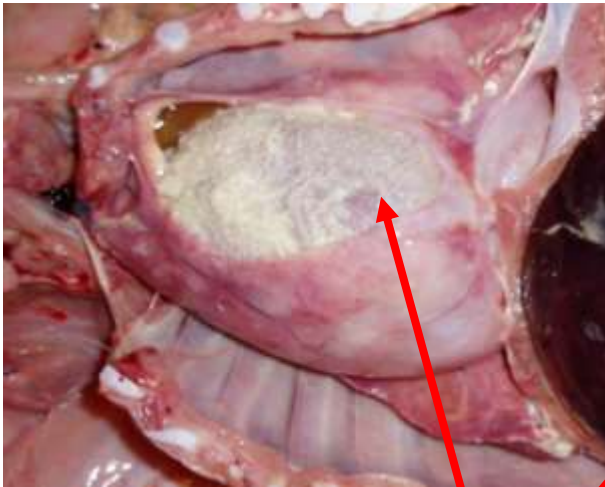

Ønske om autovaccine – case 1

- ✓ Akut syge/døde grise
  - ✓ Levende eller selvdøde, evt. aflivede (ved injektion, hvis vi skal vurdere hjernen)
  - ✓ Ubehandlede
-
- ✓ Mindst 2 indsendelser, gerne med 1 måneds mellemrum

Ønske om autovaccine – case 1

- ✓ Obduktionsfund passer med sygdomsproblemet (hjernebetændelse, blodforgiftning)
- ✓ Massiv vækst af fx *Streptococcus suis* type 9 i indre organer og hjerne
- ✓ Samme fund i flere grise

S. suis, type 9

Streptokokker og autovaccine

Svin: Autovaccine, flaske á 100 ml 1 stamme

SSI varenr.	Doser pr. flaske	Min. bestilling antal doser	Pris kr. pr. flaske	Pris kr. pr. dosis
101876	50	750-1.500	1.192,00	23,84
		1.500-4.000	685,70	13,71
		4.000-6.000	470,77	9,42
		6.000-10.000	420,37	8,41
		10.000 el. flere	296,32	5,93

Andre sovacciner:

- Rødsyge/PPV 13kr/ds
- Glässer 15kr/ds
- Coli/Clostridier 22-25kr/ds

OBS ventetid:

- Ny bestilling 12 uger
- Genbestilling 9 uger

Streptokokker og autovaccine

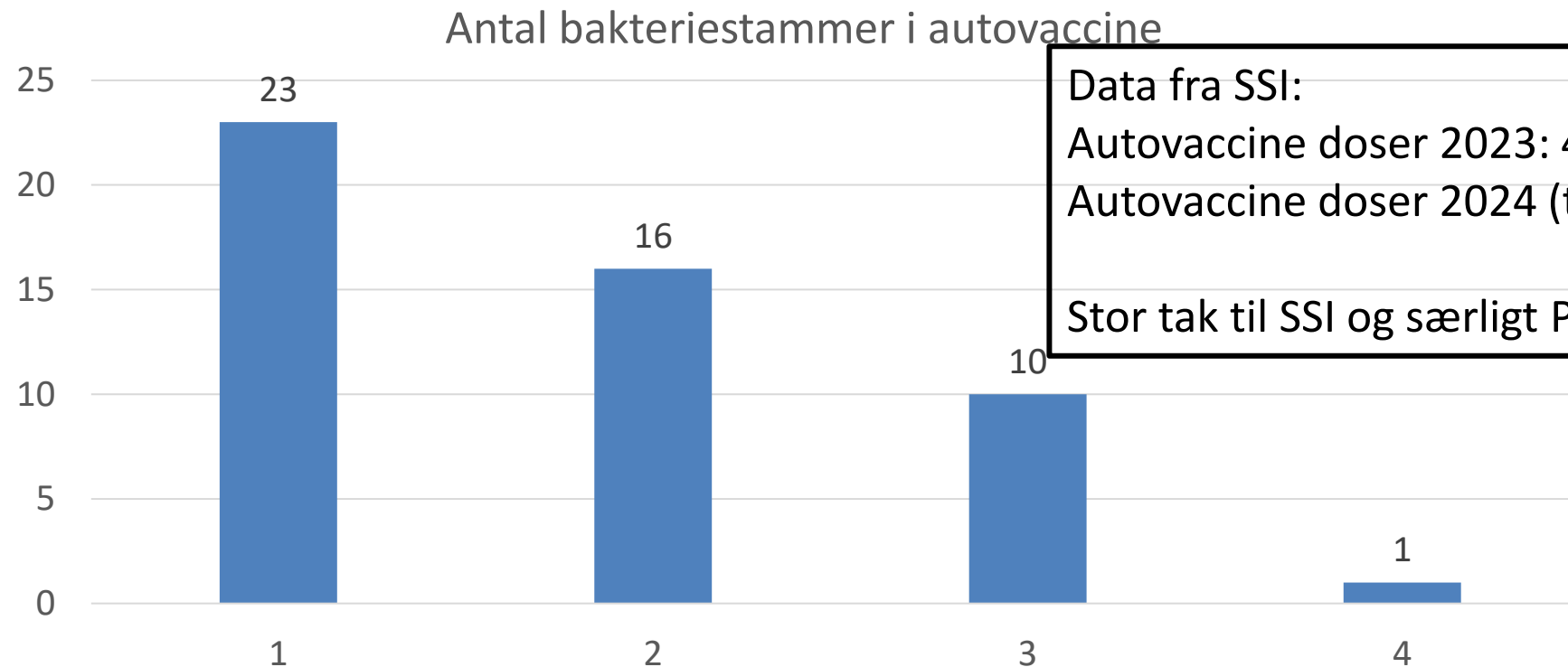
Svin

Produktnavn	Streptovac
Varenavn/sygdom	Aktiv immun. af grise mod Strept. suis, serotype 2, serotype 1/2 (se produktspecifikation (PDF))
Enheder	1 x 100 ml
SSI-nr.	101787
Nordisk varenummer	689197
Information om lager	På lager
Salgspris ex. moms	314,00 kr.

OBS dosispris 6,28kr

Streptokokker og autovaccine HyoVet

Data fra SSI:

Autovaccine doser 2023: 474.550 ds

Autovaccine doser 2024 (til uge 43): 521.250 ds

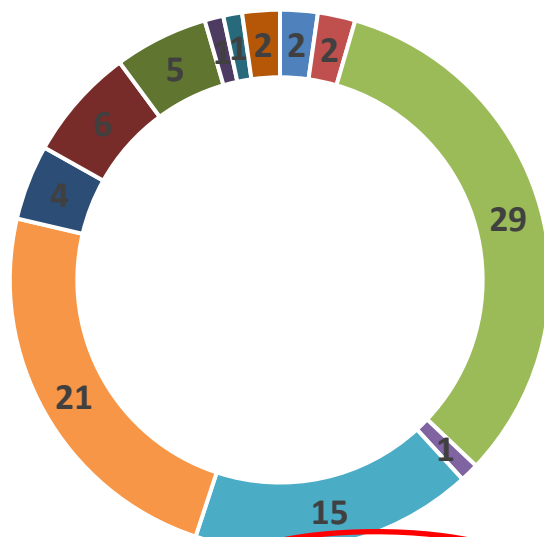
Stor tak til SSI og særligt Pia Strandvad

13 heraf er strep suis type 7 + Bordetella

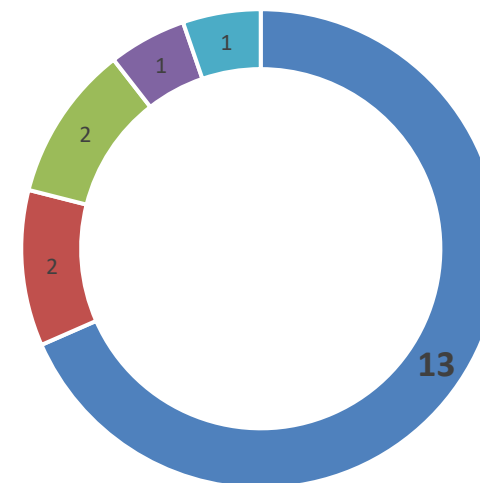
Streptokokker og autovaccine HyoVet

Bakterier i autovacciner

- strep suis
- strep suis 1
- strep suis 7
- strep suis 8
- strep suis 9
- Bordetella
- Klebsiella
- Staph Hyicus
- Non-hem coli
- H. Parasuis
- H. Parasuis 3
- H. Parasuis 7

Strep suis og Bordetella

- strep suis 7+B
- strep suis 9+B
- strep suis 1+B
- strep suis +B
- strep suis 7+9+B

Case 2:

Øget dødelighed i ugerne efter fravænning.

Symptomer på hjernebetændelse

Mistanke om streptokokker

Gem isolater til evt. fremstilling af autovaccine

Ønske om autovaccine – case 2

- ✓ Akut syge/døde grise
- ✓ Levende eller selvdøde, evt. aflivede (ved injektion, hvis vi skal vurdere hjernen)
- ✓ Ubehandlede

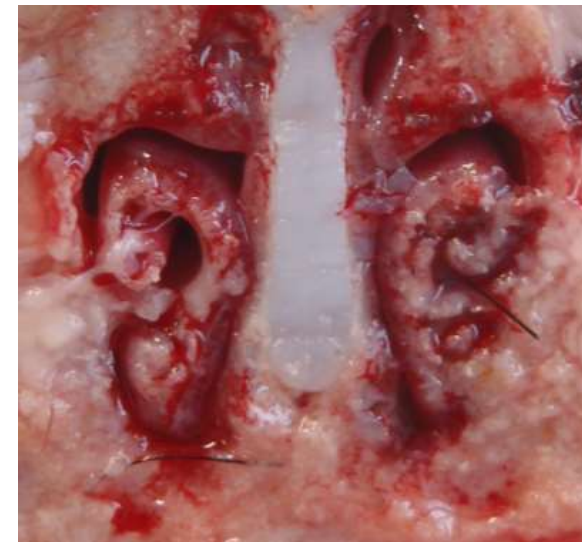
Ønske om autovaccine – case 2

- Obduktionsfundet er blandet – der er fx én gris med ledbetændelse, 1 med hjernebetændelse og 1 uden tydelige fund.
- Der findes lungebetændelse i 1 gris og betændelse i næsehulen hos alle grise
- Bakteriologisk findes:
  - ✓ 1 gris med **Streptococcus suis type 2**, svag vækst ved udsæd fra hjernen.
  - ✓ 1 gris med **Streptococcus suis som ikke er type 1, 2, 7 eller 9**, moderat vækst ved udsæd fra ét led.
  - ✓ 1 gris med **Streptococcus suis type 7** ved udsæd fra mellem

 Undersøges efter laboratoriets skøn

Ønske om autovaccine – case 2

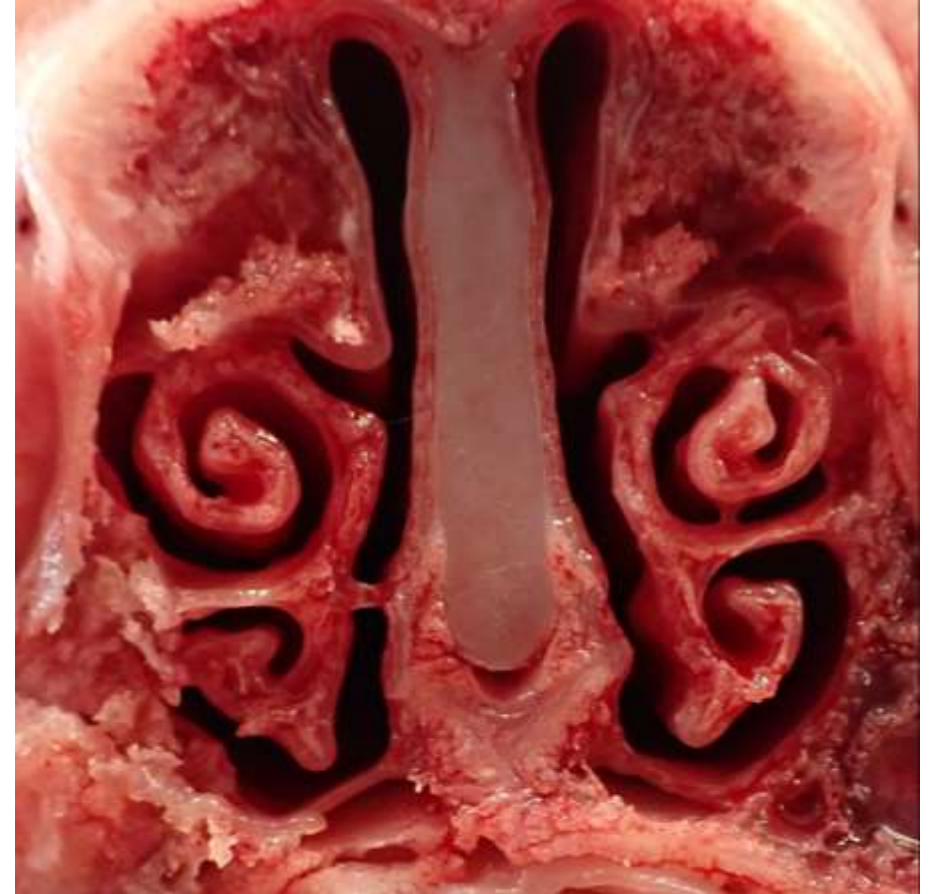
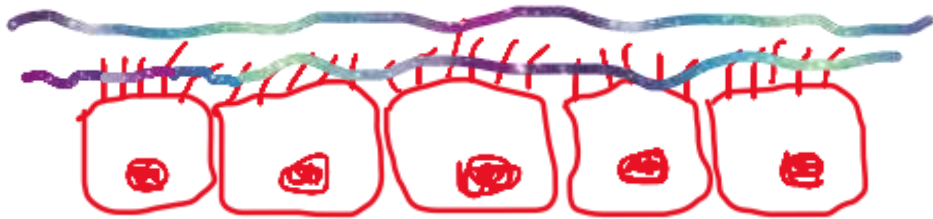
- Der er tegn på luftvejslidelse og vi undersøger derfor næsesvabere for:
  - Bordetella
  - Influenza
- **Der påvises pandemisk influenza!**
  - Vaccination mod pandemisk influenza bedrer situationen, så der laves ikke autovaccine!
  - Bordetella gemmes i fryseren til evt. senere autovaccine.

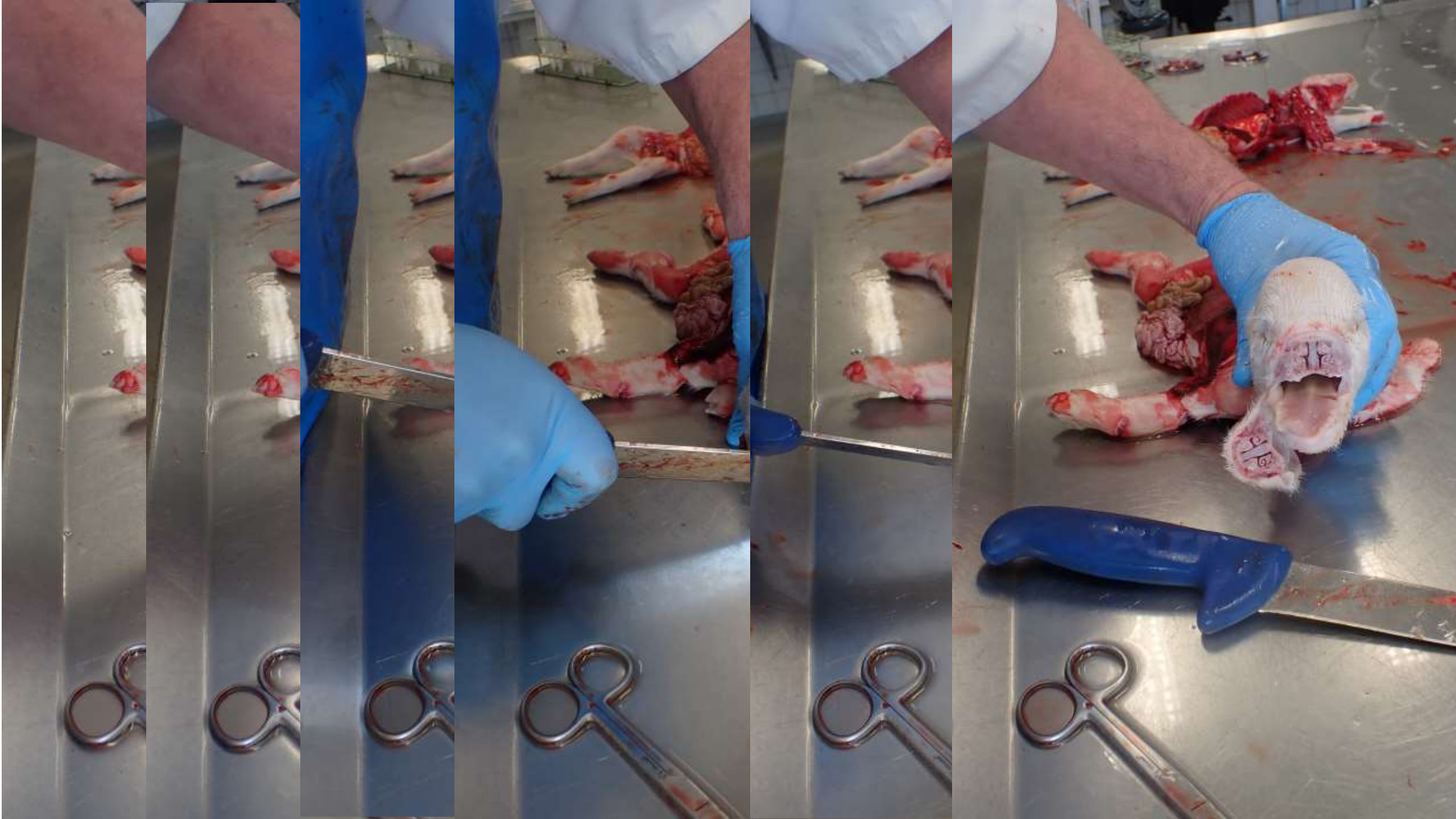

Næsehulens betydning

- Stor overflade som opvarmer og fugter luften
- Fanger støv og mikroorganismer
- Masser af immun-celler, slim og fimrehår – vigtig del af immunforsvaret!

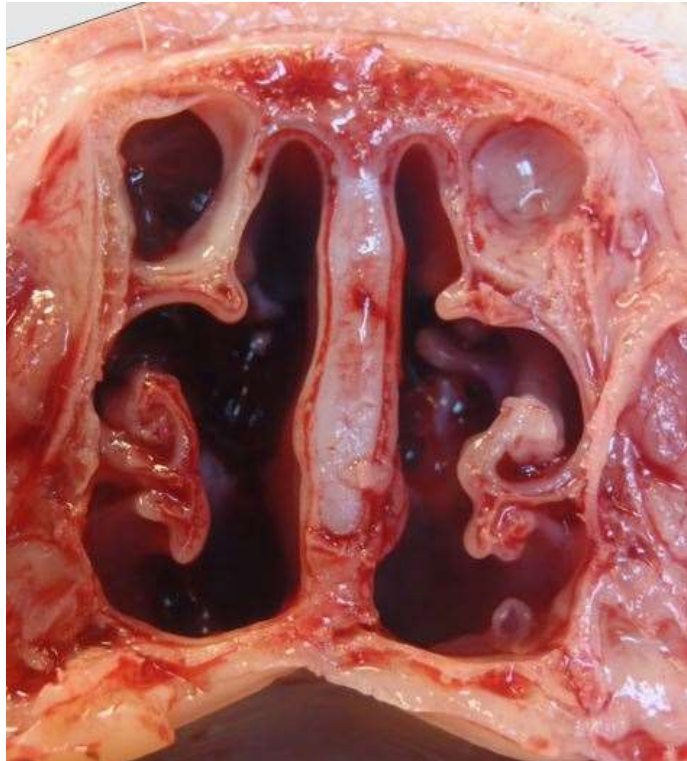
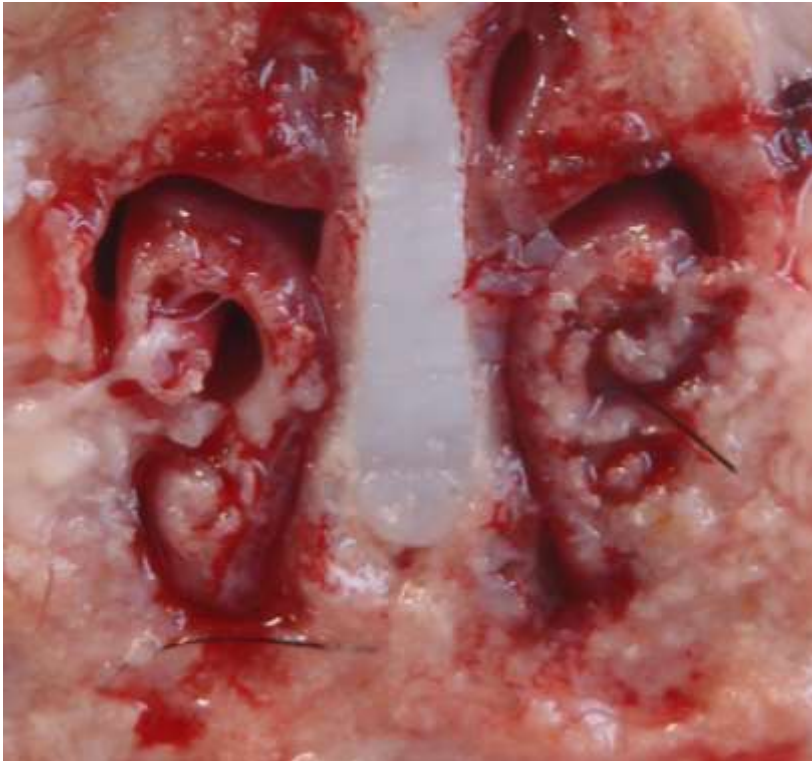

Rhinitis = betændelse i næsehulen

- Den hyppigst forekommende luftvejslidelse hos pattegrise (indsendt til Veterinært Laboratorium, Kjellerup)!
- Sammenhæng med utrivelighed hos klimagrise!

Rhinitis = betændelse i næsehulen

- Årsager:
  - Bakterier: **Bordetella** og *Pasterurella multocida* (toxinproducerende = nysesyge)
    - Diagnostik, immunitetsstyring, autovaccine
  - Virus: **Influenza**, cytomegalovirus
    - Diagnostik, immunitetsstyring, vaccination
  - Miljø: **Støv og ammoniak** (lammer fimrehår og udtørre/ætses slimhinder)
    - Klima, ventilation

Flere levendefødte kræver fokus

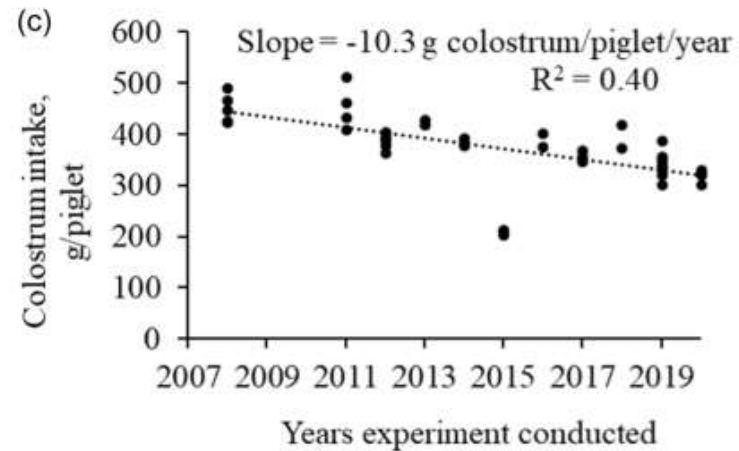
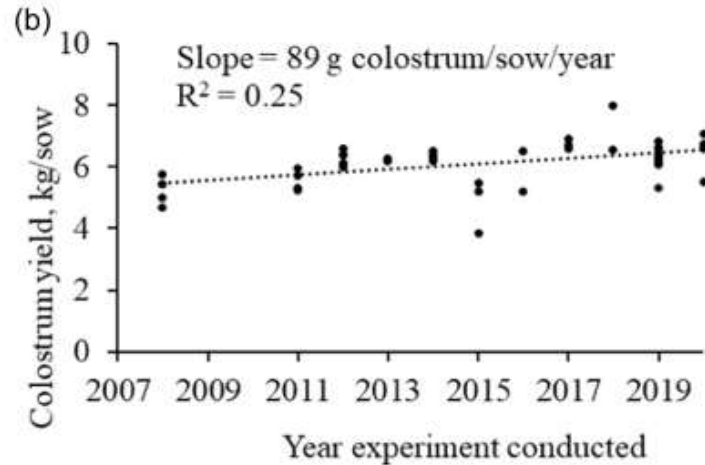
► Data fra HyoVet soholdere

	2018	2023
Levendefødte/kuld gennemsnit	17,5	18,5
Levendefødte/kuld bedste 10%	18,3	19,6

► Data fra SEGES *(notat 1920 og 2308)*

	2018	2023
Levendefødte/kuld gennemsnit	17,2	18,2

Flere levendefødte kræver fokus

(Theil et. al. 2022)

Råmælksproduktion kan ikke følge med levendefødte

- Der skal intenst fokus på at man flytter råmælkssikrede grise (de store grise til ammeso)
- Der skal aktivt fordeles råmælk (de mindste grise)

Flere levendefødte kræver fokus

▶ A hold

Grise født mellem kl. 16.00 og 00.00

Farvede grise flyttes til ammeso kl. 7.00

▶ B hold

Grise født mellem kl 00.00 og 7.00

Farvede grise flyttes til ammeso kl. 16.00

▶ C hold

Grise født mellem 7.00 og 16.00

Farvede grise flyttes til ammeso kl 20.00 eller næste dag

Foto: Martin Villadsen Skjoldborg Agro

Flere levendefødte kræver fokus

Nhung Luu

Praktikant hos Dorith og Jakob Jakobsen

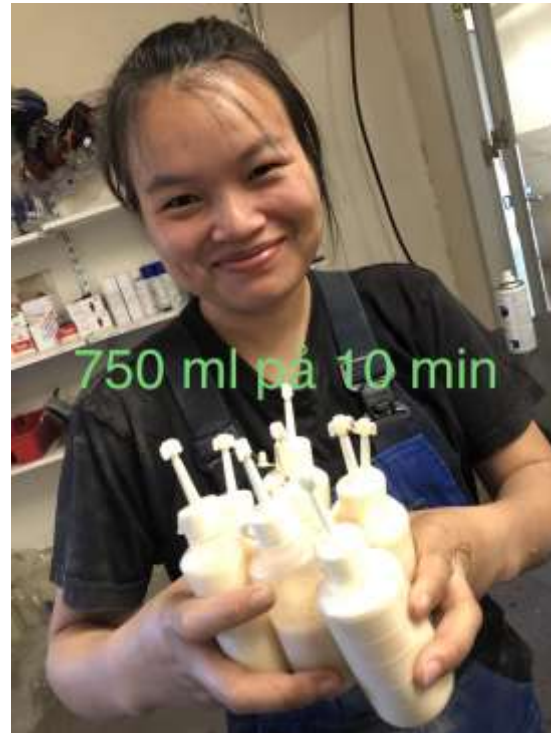

Foto:
Gabriel Galatanu hos
Bjarne Nørtoft

Øget dødelighed uden entydig årsag

- ▶ Råmælk – flere levendefødte kræver fokus
- ▶ Nærmiljø og sektionering

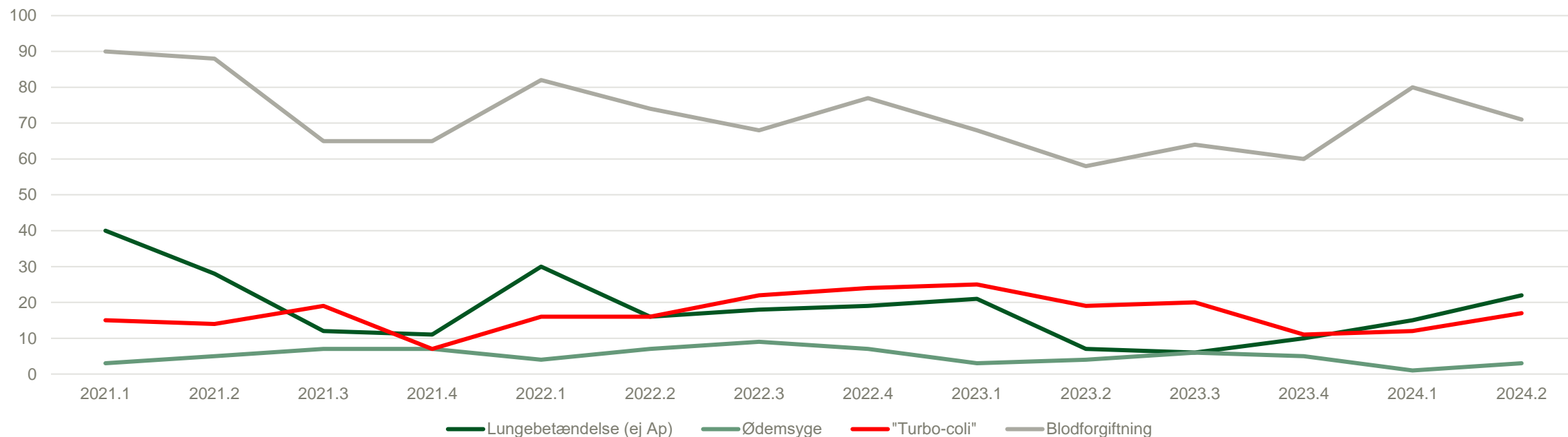
Del-opsummering

- ▶ Streptokokker er en væsentlig årsag til blodforgiftning efter fravænning
- ▶ Autovaccine kan være en løsning, men det kræver grundig diagnostik!
- ▶ Tag hånd om evt. andre infektioner – tænk især på luftveje!
- ▶ Forbered fravænning lige fra faring:
  - ▶ Råmælksforsyning
  - ▶ Nærmiljø
  - ▶ Sektionering

Indsendelser til Veterinært Laboratorium

Antal diagnoser 2021-aug 2024

"Fravænningsdiarré"

Fravænningsdiarre, "turbo-coli":

Skyldes i høj grad infektion med hæmolytisk E. coli med specifikke virulensfaktorer

Antibiotika og/eller vaccination

Diarre efter fravænnning:

- Sult/kulde/stress
- E. coli/Salmonella/Lawsonia
- Virus
- Foder mm.

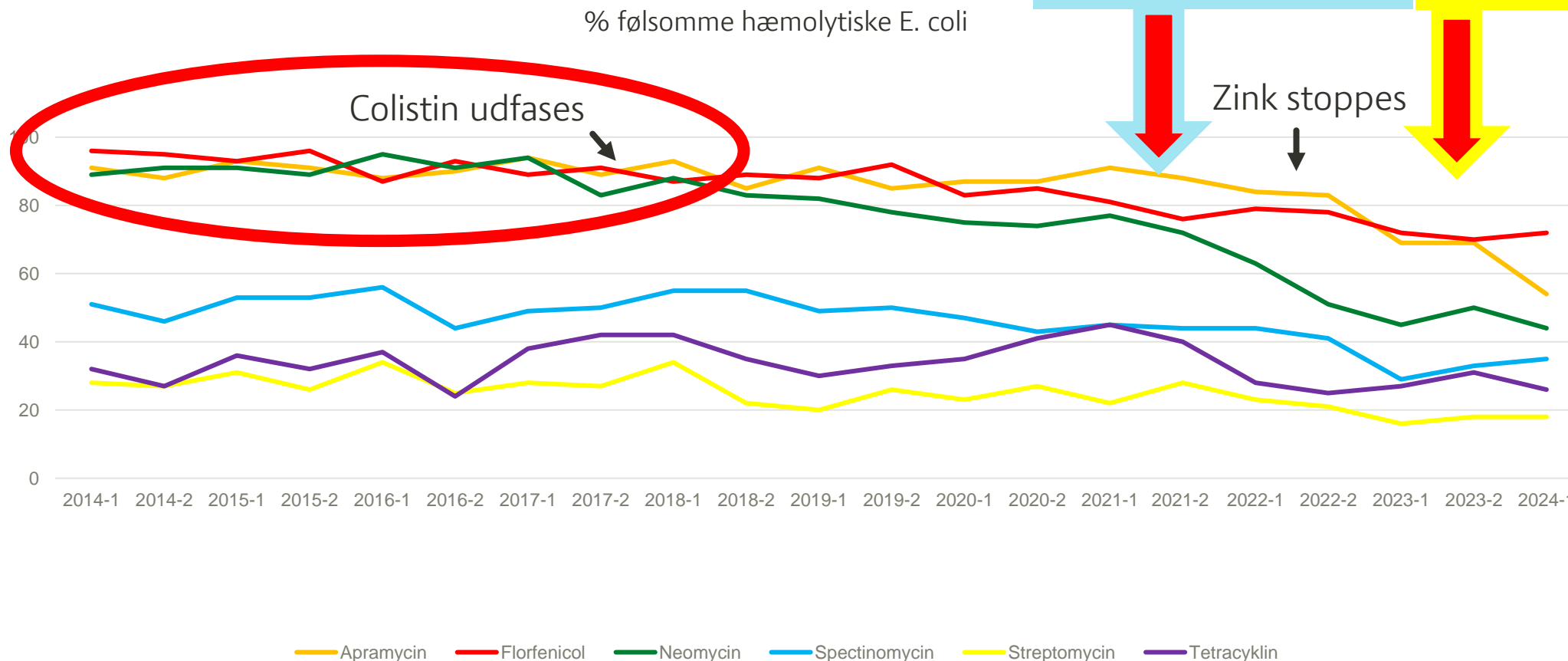
Lokalisér problemet/problemerne og løs det 😊

Resistensudvikling 2014-2024

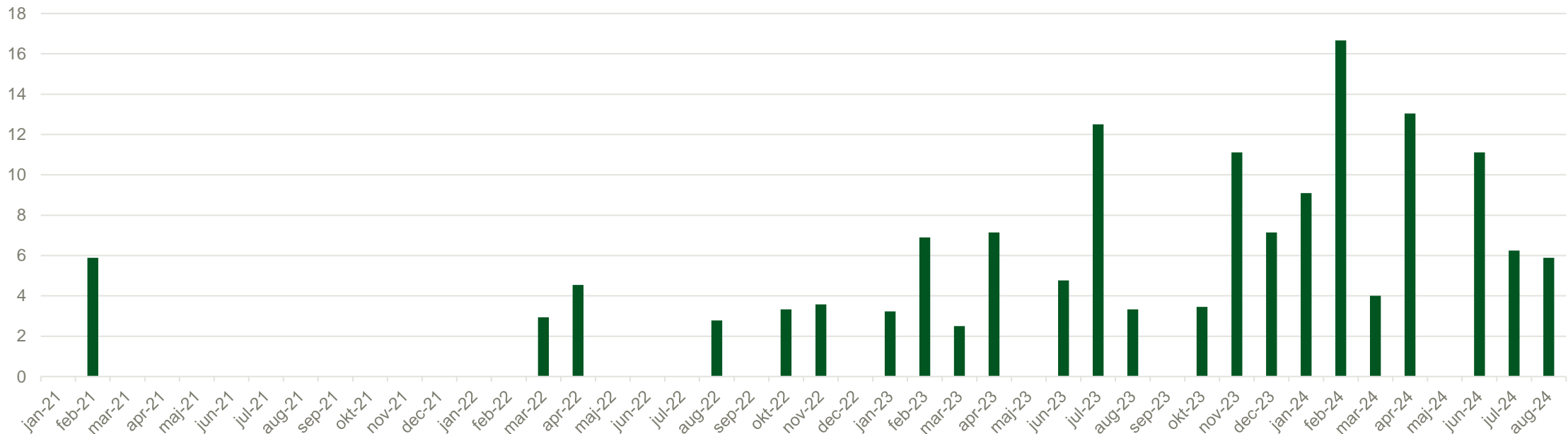
2021:
Apramycin 88%
Florfenicol 76%
Neomycin 72 %

2023:
Apramycin 69%
Florfenicol 70%
Neomycin 50 %

Stigning i andel meget resistente E. coli

Andel resistente hæmolytiske E. coli i %

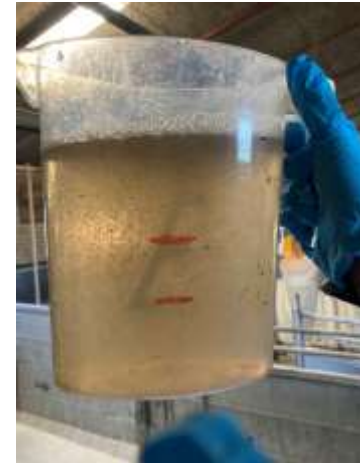

Resistente overfor 10 præparater:

Apramycin, doxycyclin, florfenicol, gentamicin, neomycin, paromomycin, spectinomycin, streptomycin, tetracyclin og sulfamethoxazol/trimethoprim.

Tarmlidelser efter fravænning

- ▶ Passer foderet til grisens vægt?
- ▶ Hvad er vandstrengenes aktuelle tilstand?
- ▶ E. coli vaccination er en mulighed
- ▶ Streptokok håndtering nødvendig i forbindelse med turbocoli?
- ▶ Kontrollér for PCV2 viræmiske grise ved fravænning

Opsummering, tarmlidelser

- Fravænningsdiarré kan være "turbo-coli" eller diarré efter fravænning – årsagen er vigtig!
- Hvis grisene ikke dør, bør andre tiltag end antibiotika bruges!

Tak.

TIPS & TRICKS - din brugerguide

Skrifttype

Brug **Forøg Listeniveau** for at gå frem i tekst-niveauer. For at gå tilbage i tekst-niveauer, brug **Formindsk Listeniveau**

Fjern **Punkttopstilling** for almindelig tekst. Klik på **Punkttopstilling** knappen for at sætte korrekt punkt tegn på igen.

Niveau 1-3 er til punkttopstillinger.
Niveau 4 er til mellemrubrikker
Niveau 5 er til fremhævet tekst og citater
Niveau 6 er ens med slide titel overskrift

Farver

Farverne findes under Brugerdefinerede farver. Hvh. Mørk grøn, Grå, Rød og Ekstra Grøn inkl. 60% og 30% tintede udgaver.

Ekstra Grøn bruges til mellemrubrikker (Niveau 4) og fremhævede tekster (Niveau 5).

Billeder

På slides med billedpladsholder, klik på ikonnet og vælg **Indsæt**

1. Klik **Beskær** for at ændre billedets fokus/størrelse
2. Ønsker du at skalere billedet, så hold **SHIFT**-knappen nede, mens du trækker i billedets hjørner

Tabeller

I fanen **Tabeldesign** vælg kun **Kolonneoverskrift** og Lyst layout 1. Fravælg den øverst kant.

Ved tekststørrelse på 12 pkt sæt marginer til 0 mm, centrér tekst vertikalt og **Tabelrækkehøjde** til 0,78 cm i fanen **Layout**

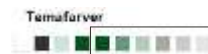
Grafer

Kurvedigrammer fyldes med Mønsterudfyldning og Diagonale striber: Brede opadgående.

Søjlediagrammers første 6 datasæt indfarves automatisk korrekt ud fra de sidste 6 Temafarver.

Det 7. og frem skal indfarves manuelt. Brug de røde farver, som defineret i farvepaletten Brugerdefinerede farver.

Slides & layouts

Klik på **Ny slide** i fanen Hjem for at indsætte en ny slide.

Skift layout
Klik på pilen ved siden af **Layout** for at se en menu over de mulige slide layouts.

Nulstil slide
Klik på **Nulstil** for at nulstille placeringer, størrelser og formatering på alle pladsholdere til deres oprindelige indstilling.

Hjælpelinjer

Klik på fanen **Vis** og sæt hak ved **Hjælpelinjer**

Copy/paste indhold

Du har 2 muligheder, når du kopierer gammelt indhold over i din nye præsentation:

1. **Best practice:** Opret et slide i din nye præsentation og kopier ét indholdselement ad gangen (fx kopier al tekst fra én tekstboks)
2. Eller kopier et helt slide over i din nye præsentation og vælg derefter et passende layout . Husk at slette de gamle, forkerte layouts (gå i Vis > Slidemaster og slet dem)